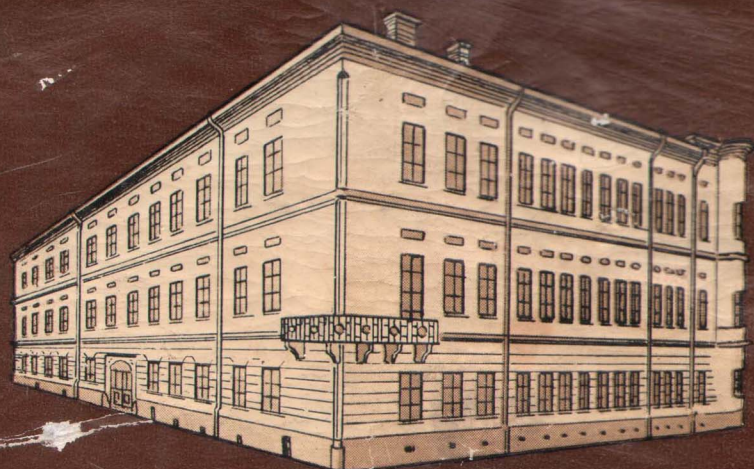

COMITETUL DE STAT PENTRU CULTURĂ ȘI ARTĂ
MUZEUL DE ISTORIE
CLUJ

ACTA MVSEI NAPOCENSIS

II

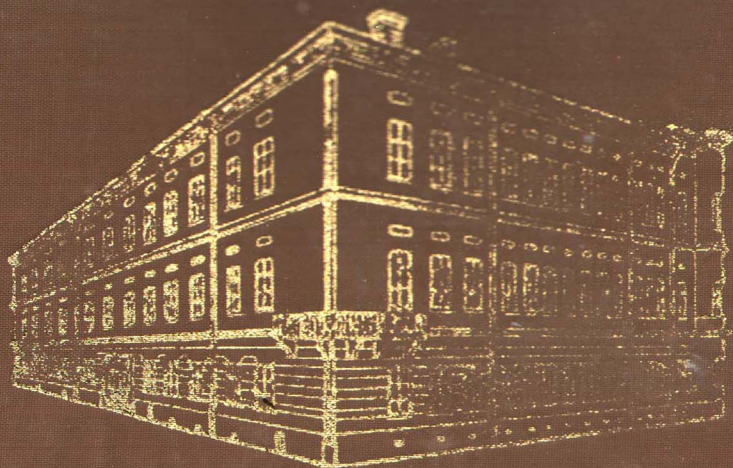

1965

ACTA MVSEI NAPOCENSIS

II

COMITETUL DE STAT PENTRU CULTURA ȘI ARTA
MUZEUL DE ISTORIE
CLUJ

ACTA
MVSEI NAPOCENSIS

II

1965

COLEGIUL DE REDACȚIE :

Acad. prof. C. DAICOVICIU

(directorul colegiului de redacție) ;

P. BUNTA,

doctor în istorie (redactor șef) ;

H. DAICOVICIU

ȘT. FERENCZI

conf. **I. KOVÁCS**

prof. **M. MACREĂ,**

doctor-docent în științe istorice ;

prof. **ȘT. PASCU,**

doctor-docent în științe istorice, membru corespondent al Acad. Republicii Socialiste România

G. A. PROTOPOPESCU

I. I. RUSSU,

doctor-docent în științe istorice (secretar științific)

conf. **B. SURDU**

L. VAJDA.

„ACTA MUSEI NAPOCENSIS”,
Anuarul Muzeului de Istorie Cluj.
Orice corespondență se va adresa :
Muzeul de Istorie Cluj
Str. Emil Isac nr. 2
Tel. 1.76.77.

„ACTA MUSEI NAPOCENSIS”,
Annuaire du Musée d'Histoire de Cluj.
Toute correspondance sera envoyée à
l'adresse :
Muzeul de Istorie Cluj
Str. Emil Isac nr. 2. ROUMANIE

Coperta de **S. BALASKÓ** și **GH. CORCODEL**

CUPRINS

SOMMAIRE — СОДЕРЖАНИЕ — INHALT

ȘT. PASCU, Concepția istorică a lui Nicolae Iorga . . .	1
<i>Die historische Auffassung N. Iorgas</i>	16

STUDII ȘI MATERIALE

N. VLASSA, Cercetări arheologice în regiunile Mureș-Autonomă Maghiară și Cluj	19
<i>Archäologische Forschungen in den Regionen Mureș-Autonomă Maghiară und Cluj</i>	38
I. H. CRIȘAN, Săpături și sondaje în valea mijlocie a Mureșului	39
<i>Probe- und Rettungsgrabungen im mittleren Mureschtal</i>	75
Șt. FERENCZI, Cimitirul scitic de la Ciumbrud (Partea I)	77
<i>Der skythische Friedhof von Ciumbrud (I Teil)</i>	104
H. DAICOVICIU, Coson sau Cotiso?	107
<i>Coson ou Cotiso?</i>	110
E. CHIRILĂ — N. CHIDIOȘAN, Tezaurul de monede dace de la Almaș	111
<i>Der dakische Münzschatz von Almaș</i>	118
I. GLODARIU, Sarmizegetusa dacică în timpul stăpînirii romane	119
<i>Das dakische Sarmizegetusa in römischer Zeit</i>	133
Acad. C. DAICOVICIU, Diploma militară de la Tibiscum	135
<i>Ein Militärdiplom aus Tibiscum</i>	139
M. MACREA, Cercetările privind epoca romană în Transilvania de la început pînă în zilele noastre	141
<i>Forschungen zur Römerzeit in Transylvanien vom Anbeginn bis heute</i>	161

O. FLOCA, Villa rustica și necropola daco-romană de la Cinciș	163
<i>Eine villa rustica und ihr dakisch-römischer Friedhof in Cinciș.</i>	193
C. POP — Z. MILEA, Monumente sculpturale din Dacia romană în legătură cu cultul lui Liber Pater	195
<i>Darstellungen aus dem römischen Dazien zum Liber Pater-Kult</i>	207
D. PROTASE, Castrul roman de la Călugăreni (r. Tg. Mureș)	209
<i>Das römische Lager von Călugăreni (Rayon Tg. Mureș)</i>	214
I. WINKLER, Circulația monetară la Apulum	215
<i>The Monetary Circulation in Apulum</i>	255
D. PROTASE — A. ZRÍNYI, Tezaurul de monede romane imperiale de la Cristești pe Mureș	257
<i>Le trésor des monnaies romaines impériales de Cristești sur Mureș</i>	268
I. MOLNÁR — I. WINKLER, Tezaurul de monede romane de la Sălaşuri	269
<i>Der römische Münzfund aus Sălaşuri</i>	294
I. I. RUSSU, Obârșia împăratului Constantin I	295
<i>L'origine de l'empereur Constantin le Grand</i>	305
N. EDROIU — P. GYULAI, Evoluția plugului în țările române în epoca feudală	307
<i>Die Entwicklung des Pfluges in den rumänischen Ländern im Feudalismus</i>	343
M. P. DAN, Din istoria iobăgimii române transilvănene. Iobagi români în Polonia în sec. XVI	345
<i>De l'histoire des serfs roumains en Transylvanie. Les serfs roumains de Transylvanie en Pologne au XVI-e siècle</i>	364
V. MARICA, Cămile istoriate ale argintarului Sebastian Hann	365
<i>Les brocs historiés de l'orfèvre Sebastian Hann</i>	402
M. BUNTA, Situația și lupta calfelor din Cluj în a doua jumătate a sec. XVIII și prima jumătate a sec. XIX	403
<i>Die Lage und der Kampf der Clujer Zunftgesellen in der zweiten Hälfte des XVIII. und der ersten Hälfte des XIX. Jahrhunderts</i>	434
L. BOTEZAN — M. ROȘCA, Contribuții la problema pre-mizelor sociale ale mișcărilor revoluționare de la 1848 pe teritoriul țării noastre	435
<i>Contributions au problème des prémisses sociales des mouvements révolutionnaires de 1848 sur le territoire de notre pays</i>	462

I. KOVÁCS, Despre activitatea așa-numitelor „judecătoriai urbariale”	465
<i>Über die Tätigkeit der sogenannten „Urbarialgerichtshöfe”</i>	477
A. EGYED, Marea industrie a morăritului în Transilvania în a doua jumătate a sec. XIX și începutul sec. XX	479
<i>La grande industrie minière en Transylvanie dans la deuxième partie du XIX-e siècle et au commencement du XX-e siècle</i>	496
L. VAJDA, Dezvoltarea extracției minereului de fier și a siderurgiei din Transilvania (1848—1867)	497
<i>Die Entwicklung der Eisenerzförderung und des Eisenhüttenwesens in Transylvanien (1848—1867)</i>	521
E. GLODARIU, Din lupta maselor muncitoare clujene în preajma primului război mondial	523
<i>Vom Kampf der Clujer Arbeitermassen am Vorabend des ersten Weltkrieges</i>	543
L. JORDÁKY, Documente privind greva generală din 1920 în orașul și regiunea Cluj	545
<i>Documents regarding to the general Strike in the year 1920 at Cluj and in Cluj Region</i>	564
G. BODEA, Acțiunile revoluționare ale minerilor de la Aghireș (Șorecani) din anii 1929—1932	565
<i>The Revolutionary Actions of the Miners from Aghireș (Șorecani) between 1929—1932</i>	580
P. BUNTA, Tactica PCR pentru încheierea unui larg front democratic în perioada 23 August 1944 — 6 Martie 1945	581
<i>Тактика РКП в деле создания широкого демократического фронта в период с 23-го Августа 1944 года до 6-ое Марта 1945 года</i>	608
T. HĂGAN, Lupta sindicatelor sub conducerea PCR pentru îmbunătățirea condițiilor materiale ale oamenilor muncii (6 Martie 1945 — 30 Decembrie 1947)	609
<i>La lutte des syndicats dans la première étape de la révolution populaire sous la direction du P.C.R. pour améliorer les conditions matérielles des travailleurs.</i>	634

NOTE ȘI DISCUȚII

I. ALEXA — Șt. FERENCZI — N. ȘTEIU, Sondaje arheologice la Huedin — „Bolic,”	637
<i>Suchgrabungen bei Huedin — „Bolic”</i>	642

E. CHIRILĂ, Descoperiri monetare antice în Transilvania	645
<i>Antike Münzfunde in Transylvanien</i>	647
Acad. C. DAICOVICIU, Coniuratus Dacus	649
Acad. C. DAICOVICIU, Tabula Imperii Romani. Drobeta-Romula-Sucidava	651
Acad. C. DAICOVICIU, E. Malva la Cioroiul Nou?	654
<i>Liegt Malva bei Cioroiul Nou?</i>	655
I. MITROFAN, Descoperiri arheologice în Cluj și împrejurimi	657
<i>Découvertes archéologiques à Cluj et aux alentours</i>	666
I. GLODARIU, Un altar votiv roman în Muzeul de Istorie Cluj	667
<i>Ein römischer Votivaltar aus dem Museum für Geschichte zu Cluj.</i>	668
N. VLASSA, Sabia feudală timpurie de la Ernei	669
<i>Das frühmittelalterliche Schwert von Ernei</i>	671
S. GOLDENBERG, Despre vama (vigesima) Sibiului în secolul al XVI-lea	673
<i>Zur Geschichte des Zollsystems (vigesima) von Sibiu im XVI. Jahrhundert</i>	677
M. BUNTA, Un tipar de sigiliu din sec. XVI	679
<i>Ein Petschaft aus dem XVI. Jahrhundert</i>	683
P. GYULAI, Un inventar iobăgesc din anul 1676	685
<i>Das Hinterlassenschaftsverzeichnis eines Leibeigenen aus dem Jahre 1676</i>	694
B. SURDU, Știri noi despre Visarion Sarai	695
<i>Новые сведения о Виссариие Сарая</i>	700
G. BODEA, Date noi despre activitatea utecistului Filimon Sârbu	701
<i>New Data concerning the Activity of the Young Communist Filimon Sârbu</i>	706
P. BUNTA — E. GLODARIU, Din colecția de manifeste și afișe a Muzeului de Istorie Cluj	707
<i>Aus der Sammlung von Manifesten und Plakaten des Museums für Geschichte in Cluj</i>	718
G. A. PROTOPODESCU, Unele aspecte ale muncii științifice în muzeele de istorie	721
<i>Einfliche in die wissenschaftliche Arbeit der Museen für Geschichte</i>	726
FR. PAP, Din activitatea Muzeului de Istorie Cluj (1963—1965)	727
<i>Aspects de l'activité du Musée d'Histoire de Cluj (1963—1965).</i>	737